

στο μικροσκόπιο...

Η οικονομική κρίση «ακουμπά» Κίνα και Ινδία

Του ΜΙΧΑΛΗ ΜΗΤΣΟΥ

«Η ταχύτητα με την οποία συσσωρεύτηκαν σύννεφα οικονομικού ζόφου πάνω από την παγκόσμια οικονομία υπήρξε εντυπωσιακή σε όλο τον κόσμο. Η αλλαγή ήταν όμως ιδιαίτερα αιφνίδια στις δύο χώρες με τους μεγαλύτερους πληθυσμούς: την Κίνα και την Ινδία.

Μέχρι πρόσφατα, και οι δύο αυτές ταχύτατα αναπτυσσόμενες οικονομίες αισθάνονταν προστατευμένες από την κρίση που έπληττε τον πλούσιο κόσμο. Τώρα, πολλοί φοβούνται ότι η κρίση θα συμπαράσχει την Κίνα και την Ινδία, προκαλώντας μαζική ανεργία σε δύο χώρες που, παρά τις επιτυχίες τους, εξακολουθούν να είναι φτωχές.

Αυτή η απαισιοδοξία ίσως να είναι υπερβολική, γράφει ο «Economist». Η Κίνα και η Ινδία εξακολουθούν να αποτελούν τα πιο δυναμικά κομμάτια της παγκόσμιας οικονομίας. Αντιμετωπίζουν όμως σημαντικές πολιτικές και οικονομικές δυσκολίες.

Η Ινδία δέχτηκε ένα διπλό πλήγμα: από την οικονομική κρίση κι από τις σφαίρες των τρομοκρατών. Οι επιθέσεις στη Βομβάη αναζωπύρωσαν τους φόβους μιας περιφερειακής σύγκρουσης. Και τα αποτελέσματα της οικονομικής κρίσης έγιναν αισθητά: οι εξαγωγές τον περασμένο Οκτώβριο μειώθηκαν

κατά 12% σε σχέση με τον Οκτώβριο του 2007. Εκατοντάδες μικρές υφαντουργικές επιχειρήσεις χρεοκόπησαν. Η κεντρική τράπεζα αναθεώρησε προς τα κάτω την εκτίμησή της για τον φετινό ρυθμό ανάπτυξης, που στην καλύτερη περίπτωση δεν θα ξεπεράσει το 8%. Τον επόμενο χρόνο, ίσως να πέσει στο 5,5%.

Αν πέσει και ο ρυθμός ανάπτυξης της Κίνας σε αυτά τα επίπεδα, θα πρόκειται για καταστροφή. Η χώρα γιορτάζει αυτόν τον μήνα τα 30 χρόνια από την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεών της, που είχαν ως αποτέλεσμα μια ετήσια ανάπτυξη της τάξεως του

9,8%. Τα τελευταία οικονομικά στοιχεία, όμως, δεν είναι ούτε κι εδώ αισιόδοξα. Οι εξαγωγές τον περασμένο Νοέμβριο μειώθηκαν κατά 2% και οι εισαγωγές κατά 18% σε σχέση με πέρυσι. Η παραγωγή ενέργειας μειώθηκε κατά 7%. Οι διαδηλώσεις και οι διαμαρτυρίες πολλαπλασιάζονται, καθώς απολυμένοι εργάτες συναντούν στους δρόμους τους αγρότες που έχασαν τη γη τους, τους οικολόγους που διαμαρτύρονται για τη μόλυνση του περιβάλλοντος και τα θύματα της αστυνομικής καταστολής.

Η δυτική -και μαρξιστική- ανάλυση της Κίνας περιελάμβανε συνήθως την εκτίμηση ότι η οικονομική αλλαγή πρέπει να συνοδεύεται από πολιτικές μεταρρυθμίσεις. Καθώς η Κίνα εισέρχεται σε μια χρονιά με πολλές επετείους -50 χρόνια από την καταστολή της εξέγερσης στο Θιβέτ, 20 χρόνια από την αιματηρή καταστολή των διαδηλώσεων στην πλατεία Τιεν Ανμέν, 60 χρόνια από την ίδρυση της Λαϊκής Δημοκρατίας- καλό είναι να θυμόμαστε ότι τον χειμώνα του 1978 δεν ξεκίνησαν απλώς κάποιες μεταρρυθμίσεις, αλλά άνησε για λίγο καιρός και η ελευθερία της έκφρασης. Ο Ντενγκ Σιαοπίνγκ όπως και ο Μάο πριν από αυτόν, ανέχθηκε το κίνημα των διαφωνούντων για όσο καιρό εξυπηρετούσε τους σκοπούς του και στη συνέχεια το συνέτριψε. Αλλά η Κίνα εξακολουθεί να χρειάζεται τη δημοκρατία».

Ιησούς: Στενοί ώμοι, λείο πρόσωπο, λεπτή μύτη...

Του ΘΑΝΑΣΗ ΑΥΓΕΡΙΝΟΥ

Ο 86άχρονος Μπαρίς Βίκτοροβιτς Σαπουνόφ είναι ερευνητής στο περίφημο μουσείο του Ερμιτάζ στην Αγία Πετρούπολη και, όπως μας πληροφορεί το τελευταίο τεύχος του ρωσόφωνου περιοδικού της Μόσχας «Ελλάδα», μελετά εδώ και χρόνια τη «Γήινη ζωή του Ιησού», έχοντας εκδώσει ήδη μια μονογραφία με τον ίδιο τίτλο. Ο Σαπουνόφ συνεργάστηκε επί χρόνια με τις ρωσικές υπηρεσίες ασφαλείας ειδικά για την αναζήτηση κλεμμένων από το Ερμιτάζ θησαυρών και αποφάσισε να εφαρμόσει μερικές από τις δικές τους προσεγγίσεις και τακτικές σε ένα θέμα που τον βασάνιζε από τα νιάτα του: Τι εθνικότητας ήταν ο Χριστός ως ιστορικό πρόσωπο;

Μελέτησε, λοιπόν, τις υπάρχουσες μαρτυρίες και φιλοτέχνησε το γήινο ανθρωπολογικό πορτρέτο του Ιησού: ύψος άνω του 1,85, στενοί ώμοι, πρόσωπο λείο, που στενεύει στο πηγούνι, με ρόδινα μάγουλα και μύτη λεπτή και ευθεία, φρύδια μαύρα, μάλλον ευθεία, μαλλιά σκούρα καστανά, ελα-

φρώς κασταρά και γένια σε χρώμα σιταρένιο. Τα μάτια του Ιησού, σύμφωνα με το ίδιο πόρτισμα του Σαπουνόφ, ήταν πολύ καθαρά και εκφραστικά, με κόρες σε απόχρωση ανοιχτό μελί. Όπως εκτιμά ο συγγραφέας, η ευθεία μύτη, τα βυθισμένα στις κόγχες τους μάτια και τα ίσια, παρά κασταρά μαλλιά είναι χαρακτηριστικά του ελληνικού και όχι του ιουδαϊκού ανθρωπότυπου, ο οποίος χαρακτηρίζεται από καμπυλωτή μύτη, μάτια προεξέχοντα και μαλλιά κατά κανόνα κασταρά.

Με βάση αυτά τα στοιχεία, ο Σαπουνόφ σχεδίασε το «σκίτσο» του Χριστού, το οποίο διαφέρει αισθητά από τη διαδεδομένη αγιογράφησή του, προσεγγίζει όμως πολύ, κατά τον συγγραφέα, σε παλαιοχριστιανικές αποδόσεις του Θεανθρώπου, αλλά και τη μοναδική ίσως μη αγιογραφική απεικόνισή του, εκείνη που έχει ανακαλυφθεί αποτυπωμένη στην Ιερά Σινδώνη του Τορίνου.

Κατά τους ειδικούς ανθρωπολόγους, οι οποίοι συνεργάστηκαν με τον Σαπουνόφ, δεν υπάρχει σχεδόν καμία αμφιβολία ότι επικρατέστερη πρέ-

πει να θεωρείται η ελληνο-συριακή καταγωγή του Χριστού, παρά η ιουδαϊκή ή εν γένει σημιτική.

Ο Ρώσος ερευνητής επικαλείται και πολλές άλλες ιστορικές και κοινωνικές αναφορές για να υποστηρίξει τη θεωρία του, όπως για παράδειγμα ότι στη Γαλιλαία, όπου διαδόθηκε αρχικά ο χριστιανισμός, ζούσαν την εποχή εκείνη πολλοί Ξένοι, Φοίνικες, Σύροι, εν γένει Αραβες, όπως και Έλληνες, τους οποίους έβλεπαν υποτιμητικά οι κάτοικοι της κυρίως Ιουδαίας. Τα ελληνικά ήταν μία από τις πολλές γλώσσες της περιοχής, που πρέπει να γνώριζε ο Ιησούς, ο φυσικός πατέρας του οποίου ήταν, κατά τον Σαπουνόφ, ελληνικής καταγωγής Ρωμαίος μισθοφόρος. Επικαλούμενος τον Ρωμαίο επιστήμονα Κέλσιο και το Ταλμούδ, αλλά και απόκρυφα Ευαγγέλια, ο Σαπουνόφ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι όπως και όλοι οι ιδρυτές των σύγχρονων θρησκειών, ο Ιησούς είχε φυσικό πατέρα, ο οποίος πιθανότατα ονομαζόταν κάπως σαν Παντέρρα, παρατσούκλι, που συναντάται επίσης και σε επιγραφές στα ελληνικά. Η φυσική μητέρα του Χριστού -δηλαδή

του «χρισμένου, ευλογημένου», όπως υποδεικνύει και το πλέον διαδεδομένο, ελληνικό όνομά του- καταγόταν, κατά τον Ρώσο μελετητή, πιθανότατα από τη Συρία και ήταν ήδη εγκυμονούσα όταν την περιέθαλπε ο Ιωσήφ. Αν και ο Σαπουνόφ ουσιαστικά αρνείται στο βιβλίο του τη θεϊκή σύλληψη του Ιησού, η Ρωσική Εκκλησία δεν εμπόδισε, αντιθέτως φέρεται να χρηματοδότησε την έκδοση, για την οποία έδειξε ενδιαφέρον, κατά τον συγγραφέα, και το Βατικανό. Καλά και προπαντός ελληνικά Χριστούγεννα, λοιπόν!